

“`html

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Historia 1a2

Tema: Källkritik: Skriftliga källor från 1900-talet

Koppling till styrdokument

	Olika historiska frågeställningar och förklaringar kring långsiktiga historiska förändringsprocesser i ett kronologiskt perspektiv som speglar både kontinuitet och förändring, till exempel befolkningsutveckling, statsbildning, jordbrukets utveckling och olika syn på människors värde, på makt och på könsmönster.
Centralt innehåll	Industrialisering och demokratisering under 1800- och 1900-talen i Sverige och globalt samt viktiga globala förändringsprocesser och händelser, till exempel migration, fredssträvanden, resursfördelning och ökat välstånd, internationellt samarbete, mänskliga rättigheter, jämställdhet, men också kolonialism, diktaturer, folkmord och konflikter.
Betygskriterium (E)	Eleven kan översiktligt redogöra för förändringsprocesser, händelser och personer under olika tidsperioder samt för olika tolkningar av dem. Dessutom kan eleven översiktligt redogöra för förloppen av förändringsprocesserna och händelserna samt deras orsaker och konsekvenser. Eleven ger exempel på några enskilda personer och förklarar översiktligt deras betydelse för olika skeenden.

[Gy11, Historia 1a2]

Lärlarleda instruktioner

1. Introduktion till källkritik (10 min)

- Presentera vad källkritik är.
- Förklara vikten av källkritik i studiet av historia.
- Diskutera olika typer av källor: skriftliga, bilder och ljud.
- Ge exempel på hur källor kan användas i historisk forskning.

2. Genomgång av skriftliga källor (15 min)

- Visar exempel på skriftliga källor från 1900-talet.
- Diskutera hur dessa källor kan spegla samhället vid den tiden.
- Förklara hur man kan utvärdera pålitligheten hos dessa källor.
- Ge exempel på svårigheter med att använda vissa källor.

3. Diskussionsmoment (15 min)

- Dela in klassen i små grupper.
- Låt varje grupp diskutera vilken skriftlig källa de tycker är mest intressant och varför.
- Diskutera hur källan kan tolkas olika beroende på kontext.
- Be grupperna sammanfatta sina tankar för resten av klassen.

4. Sammanfattning och reflektion (10 min)

- Sammanfatta vad som har lärt sig under lektionen.
- Fråga eleverna hur de ser på källkritikens betydelse för deras framtida studier.
- Diskutera hur källkritiska metoder kan appliceras utanför historieämnet.
- Avsluta med en öppen fråga till klassen för att reflektera över lektionen.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Källkritikens grunder:** Inkluderar att förstå källans ursprung, typ och både primära och sekundära källor.
- **Skriftliga källor från 1900-talet:** Viktiga dokument och texter som formar vår förståelse av historien.
- **Betydelsen av källor i historiebruk:** Hur olika källor kan tolkas och användas för att stödja olika perspektiv.
- **Källkritiska metoder:** Taktiker för att bedöma trovärdigheten och relevansen av en källa.
- **Diskussion om historiens påverkan:** Reflektion av hur historia och källbruk påverkar dagens samhälle och politik.

Ordkollen

Ord

Förklaring

Etymologi

Källkritik	Bedömning av en källas tillförlitlighet och objektivitet.	Från svenska "källa" och "kritik", där "källa" har germansk ursprung.
Skriftlig källa	Dokument som innehåller text som kan användas för historisk analys.	Från latin "scriptus" vilket betyder "skriven".
Primärkälla	Material som ger direkt bevis på ett historiskt skeende.	Av latin "primarius" som betyder "första".
Sekundärkälla	Analys och utvärderingar av primära källor.	Av latin "secundarius" som betyder "andra".

Diskussionsfrågor

- A. Vilka två skriftliga källor tycker ni är mest pålitliga, och varför?
- B. Hur påverkar våra urval av källor vår förståelse av historia?
- C. Kan det vara rätt att använda en källa som vi vet är partisk? Hur kan vi hantera det?

Aktivitet

Eleverna delas in i grupper där de får välja en skriftlig källa från 1900-talet att granska. Varje grupp ska analysera källans ursprung, syfte, och kontext. Dessutom ska de diskutera vilken påverkan källan har haft på den historiska förståelsen och eventuella bias. Efter analysen ger grupperna en presentation där de sammanfattar sina insikter.

Exit-ticket

Frågor

1. Vad är källkritik?
2. Ge exempel på en primärkälla.
3. Vad är skillnaden mellan primära och sekundära källor?
4. Hur kan bias påverka vår förståelse av historien?
5. Varför är det viktigt att vara kritisk?

Svar

Bedömning av källors tillförlitlighet.

Dagbok eller tidningsartikel från tidpunkten.

Primära källor är originaldokument, sekundära är analys av dessa.

Det kan snedvrída fakta och leda till en partisk presentation.

För att säkerställa att vi har en korrekt och rättvis bild av historien.

Hemuppgift

Eleverna ska skriva en kort uppsats om en skriftlig källa från 1900-talet. De ska redogöra för källans ursprung, dess betydelse och dess relevans i en historisk kontext. Uppsatsen ska vara 2-3 sidor lång och innehålla en analys av källans pålitlighet och eventuella bias.

Citat

“Den som inte lär av historien är dömd att upprepa den.” – George Santayana, 1905. Citatet belyser vikten av att studera historia och använda källkritik för att undvika tidigare misstag.

“`

Tags: [Gymnasiet](#), [Lektion](#)